

Európske záležitosti v roku 2017

V kontexte členstva SR v Európskom spoločenstve pre atómovú energiu (ďalej len „Euratom“) **ÚJD SR počas celého roka 2017 zastrešoval európsku agendu v oblasti mierového využívania jadrovej energie**, zabezpečoval úlohy a plnil záväzky, ktoré mu z toho členstva vyplývajú. Zástupcovia ÚJD SR pravidelne participovali na rokovaníach v pracovných skupinách Rady EÚ i na zasadnutiach pracovných výborov a skupín Európskej komisie (ďalej len „Komisia“), kde ako experti v oblastiach dotýkajúcich sa kompetencií ÚJD SR, najmä vo vzťahu k záväzkom a činnostiam vyplývajúcim zo Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu (ďalej len „Zmluva o Euratome“), hájili záujmy SR.

Jednou z najvýznamnejších pracovných skupín Rady EÚ z pohľadu jadrovej bezpečnosti je **Pracovná skupina pre atómové otázky (PS ATO)**. V kontexte uzatvorenej dohody medzi SR a Maltou **Slovenská republika pokračovala v prvom polroku 2017 počas maltského predsedníctva (MT PRES) vo funkcii predsedu tejto pracovnej skupiny (zastrešené SZ SR pri EÚ v Bruseli)**. Počas MT PRES sa zasadnutia PS ATO uskutočnili v dňoch 13. januára, 10. februára, 10. apríla a 15. júna 2017, a to s personálnym zastúpením a podporou expertov z ÚJD SR a úzkou spoluprácou s MH SR. **Bola zabezpečená organizačná a administratívna podpora, bezproblémový priebeh rokovaní, vecné a expertné zastrešenie príslušnej agendy, ako aj mediácia pri presadzovaní záujmov jednotlivých členských štátov a hľadanie kompromisných riešení** najmä v prípade návrhu Spoločnej pozície Spoločenstva Euratom k princípom Viedenskej deklarácie na 7. posudzovacie zasadnutie k Dohovoru o jadrovej bezpečnosti, ktoré sa uskutočnilo na jar 2017 v Medzinárodnej agentúre pre atómovú energiu (MAAE) vo Viedni. MT PRES bolo ukončené k 30. júnu 2017. Počas druhého polroka 2017 v rámci estónskeho predsedníctva (EE PRES) bola schválená správa Spoločenstva Euratom k Spoločnému dohovoru o bezpečnom nakladaní s rádioaktívnym odpadom a vyhoretým jadrovým palivom, správa Komisie o vykonávaní prác v rámci programu pomoci na vyradovanie jadrových elektrární v Litve, Bulharsku a SR a diskutované ďalšie témy, ako napríklad rádioizotopy na lekárske účely či výrobná správa Zásobovacej agentúry Euratom (ESA).

V máji 2017 Komisia zverejnila historicky prvú **Správu Komisie Rade a Európskemu parlamentu o pokroku dosiahnutom pri vykonávaní smernice Rady 2011/70/Euratom a o inventári rádioaktívneho odpadu a vyhoreteho paliva, ktoré sa nachádzajú na území Spoločenstva a o prognóze budúceho vývoja**. Ide o významný dokument, ktorý Komisia vypracovala a zverejnila v oblasti bezpečného nakladania s rádioaktívnym odpadom a vyhoretým jadrovým palivom na základe správ zaslaných členskými štátmi, vrátane SR. Rovnako významným dokumentom, ktorý Komisia na jar zverejnila v súlade s čl. 40 Zmluvy o Euratome, bol **Jadrový ilustratívny program**. Uvádza v ňom prehľad investícií v Spoločenstve Euratom zahŕňajúci všetky fázy životného cyklu jadrových zariadení. Oba dokumenty boli prediskutované v PS ATO.

Aktivity v rámci **Európskej skupiny na vysokej úrovni pre jadrovú bezpečnosť (ďalej len „ENSREG“)** a jej podskupín boli v roku 2017 zamerané na pokračovanie monitorovania prijatých opatrení a na implementáciu odporúčaní vyplývajúcich z uskutočnených partnerských posúdení v rámci záťažových testov (Akčný plán) realizovaných po jadrovej havárii vo

Fukušime. Na jeho základe v decembri 2017 ÚJD SR zaslal Komisii **zaktualizované vyhodnotenie plnenia Národného Akčného plánu vychádzajúceho z výsledkov záťažových testov jadrových elektrární. SR priebežne implementuje a plní všetky stanovené odporúčania.** V júni 2017 sa uskutočnila v poradí štvrtá **Konferencia ENSREG o aktuálnych otázkach v oblasti jadrovej bezpečnosti.** Účastníci konferencie diskutovali o otázkach bezpečného nakladania s vyhoretým jadrovým palivom a rádioaktívnym odpadom, licencovania jadrových elektrární, dlhodobej prevádzky jadrových zariadení a zaoberali sa aj systémom riadenia a kontroly dodávateľskej sféry. Počas celého roka 2017 skupina ENSREG diskutovala a koordinovala prípravy na **prvé tematicky zamerané partnerské hodnotenie členských štátov Euratomu,** ktoré sa pripravuje v súlade s ustanoveniami smernice Rady 2014/87/Euratom. Cieľom procesu tematického partnerského hodnotenia je:

- umožniť zúčastneným krajinám preveriť ich opatrenia pre riadenie starnutia jadrových elektrární, identifikovať správnu prax a oblasti pre zlepšenie;
- vykonať európske partnerské hodnotenie, zdieľať prevádzkové skúsenosti a identifikovať spoločné problémy, ktorým čelia členské štáty Euratomu;
- poskytnúť pre zúčastnené krajiny otvorený a transparentný rámec, aby určili vhodné následné opatrenia na nápravu oblastí pre zlepšenie.

V tejto súvislosti ÚJD SR v spolupráci s držiteľom povolenia vypracoval a v decembri 2017 zaslal Komisii **Národnú hodnotiacu správu SR o riadení starnutia jadrových elektrární,** ktorá bude diskutovaná počas partnerského hodnotenia členských štátov budúci rok.

Na konci roka 2017 ÚJD SR v spolupráci s ÚVZ SR a MDV SR vypracoval a Komisii zaslal v poradí tretiu **Národnú správu SR o plnení smernice Rady 2006/117/Euratom o dozore a kontrole pri cezhraničných prepravách rádioaktívneho odpadu a vyhoretého jadrového paliva za obdobie rokov 2015 – 2017.** SR si plní všetky záväzky, ktoré jej z predmetnej smernice vyplývajú.

Dňa 1. augusta 2017 nadobudol účinnosť **zákon č. 96/2017 Z. z.,** ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 541/2004 Z. z. o mierovom využívaní jadrovej energie (atómový zákon) a o zmene a doplnení niektorých predpisov. Prijatím tohto zákona **sa úspešne zavŕšila transpozícia smernice Rady 2014/87/Euratom,** ktorou sa novelizovala smernica Rady 2009/71/Euratom o jadrovej bezpečnosti jadrových zariadení do národnej legislatívy, **ako aj čiastočná transpozícia tých ustanovení smernice Rady 2013/59/Euratom,** ktoré patria do pôsobnosti ÚJD SR. Následne boli príslušné národné právne predpisy notifikované prostredníctvom Úradu vlády SR do notifikačnej databázy Generálneho sekretariátu Európskej komisie.

V priebehu roka 2017 pokračovala vo svojej činnosti **Medzirezortná koordináčna skupina na koordináciu úloh vyplývajúcich z článkov Zmluvy o Euratome,** ktorá bola na ÚJD SR zriadená na základe uznesenia vlády SR č. 442/2006. V priebehu roka sa uskutočnili dve zasadnutia, a to v apríli a v novembri 2017. Na rokovaníach sa diskutovali aktuálne témy a prijímali odporúčania hlavne vo vzťahu k transpozícii smernice Rady 2013/59/Euratom. V budúcom roku bude skupina pokračovať vo svojej činnosti a riešiť aktuálne otázky.